

Konferencja „Co dalej z ochroną i zagospodarowaniem Wisły?”

Projekt pn. *„Rewitalizacja, ochrona bioróżnorodności i wykorzystanie walorów starorzeczy Wisły, zatrzymanie degradacji doliny górnej Wisły jako korytarza ekologicznego”*

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ SZWAJCARIE W RAMACH SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

**chronimy
wiśliska**

Ochrona kotewki orzecha wodnego w Dolinie Górnej Wisły

Agata Smieja

Śląski Ogród Botaniczny w Radzionkowie

Kotewka orzech wodny

Trapa natans

nazwy ludowe: orzech wodny, kotwiczka,
żydowskie orzechy

- roślina jednoroczna
- rozety do 50 cm średnicy
- 1 osobnik - kilka/kilkanaście rozet

kwitnienie:
czerwiec - wrzesień

- orzechy jadalne,
uprawiane (Chiny, Indie)
- 1 rozeta wytwarza kilka,
kilkanaście owoców

owocowanie:
sierpień - październik

Siedlisko

- płytkie, eutroficzne wody, stojące, wolno płynące
- miejsca nasłonecznione
- głównie starorzecza, stawy

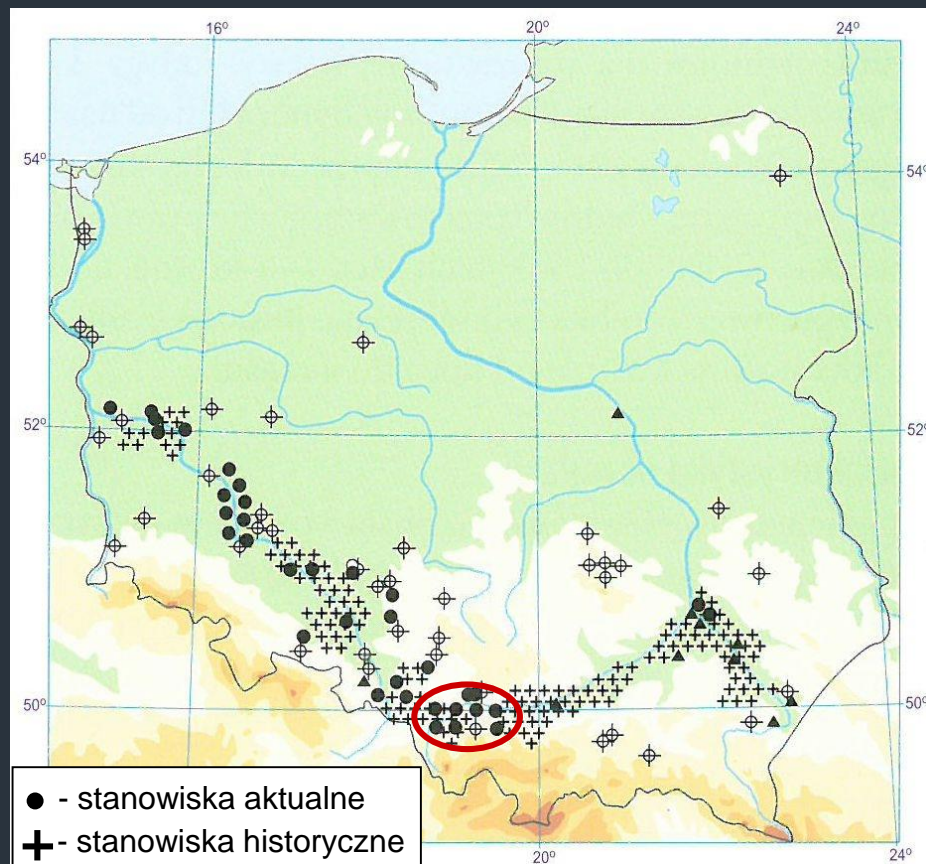
Kompleks stawowy Przeręb

Starorzecze Wisły Chropań

Rozmieszczenie

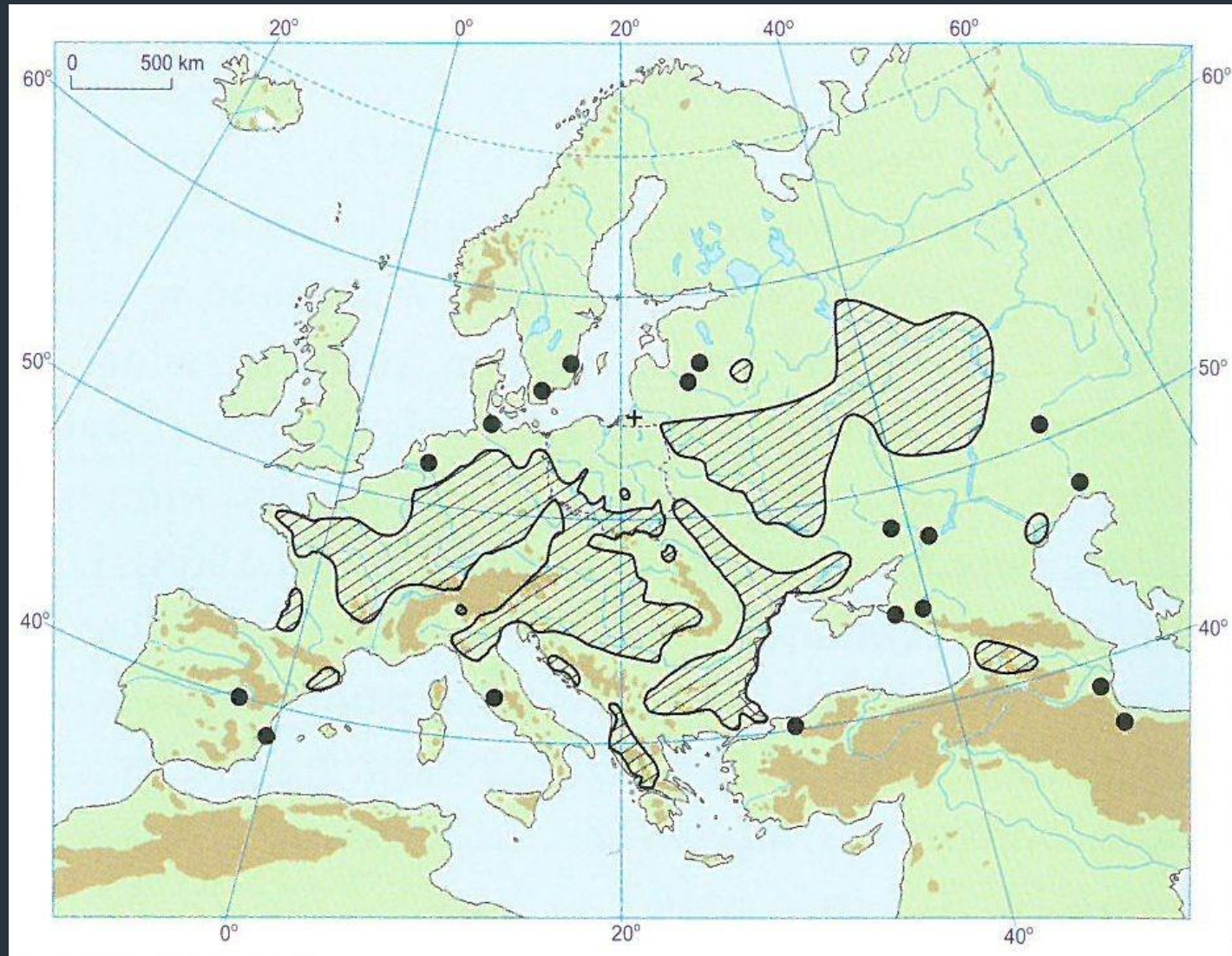
- doliny rzek: Odry, górnej Wisły, Sanu
- aktualnie około 40 (?)
znanych stanowisk
(Polska Czerwona Księga Roślin)

wg Polskiej Czerwonej Księgi Roślin

Rozmieszczenie

- Europa,
- Azja,
- północna
Afryka

Rozmieszczenie

- sprowadzona do Ameryki Północnej, Australii
- gatunek inwazyjny !!!

Walter
"the Seedy"
Water Chestnut

Trapa natans L.

Ochrona, kategorie zagrożenia

- gatunek objęty ochroną ścisłą
 - wymagający ochrony czynnej,
 - gatunek, którego nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1..

Wprowadza się następujące odstępstwa od zakazów:

1) w stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, z wyjątkiem gatunków oznaczonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia symbolem (3), zakazy umyślnego niszczenia i uszkodzania oraz niszczenia ich siedlisk, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1–3, nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów;

Ochrona, kategorie zagrożenia

- gatunek objęty ochroną ścisłą
- kategoria EN (zagrożony) – Polska Czerwona Księga Roślin
- kategoria E (wymierający) – Czerwona lista roślin i grzybów Polski
- gatunek objęty Konwencją Berneńską

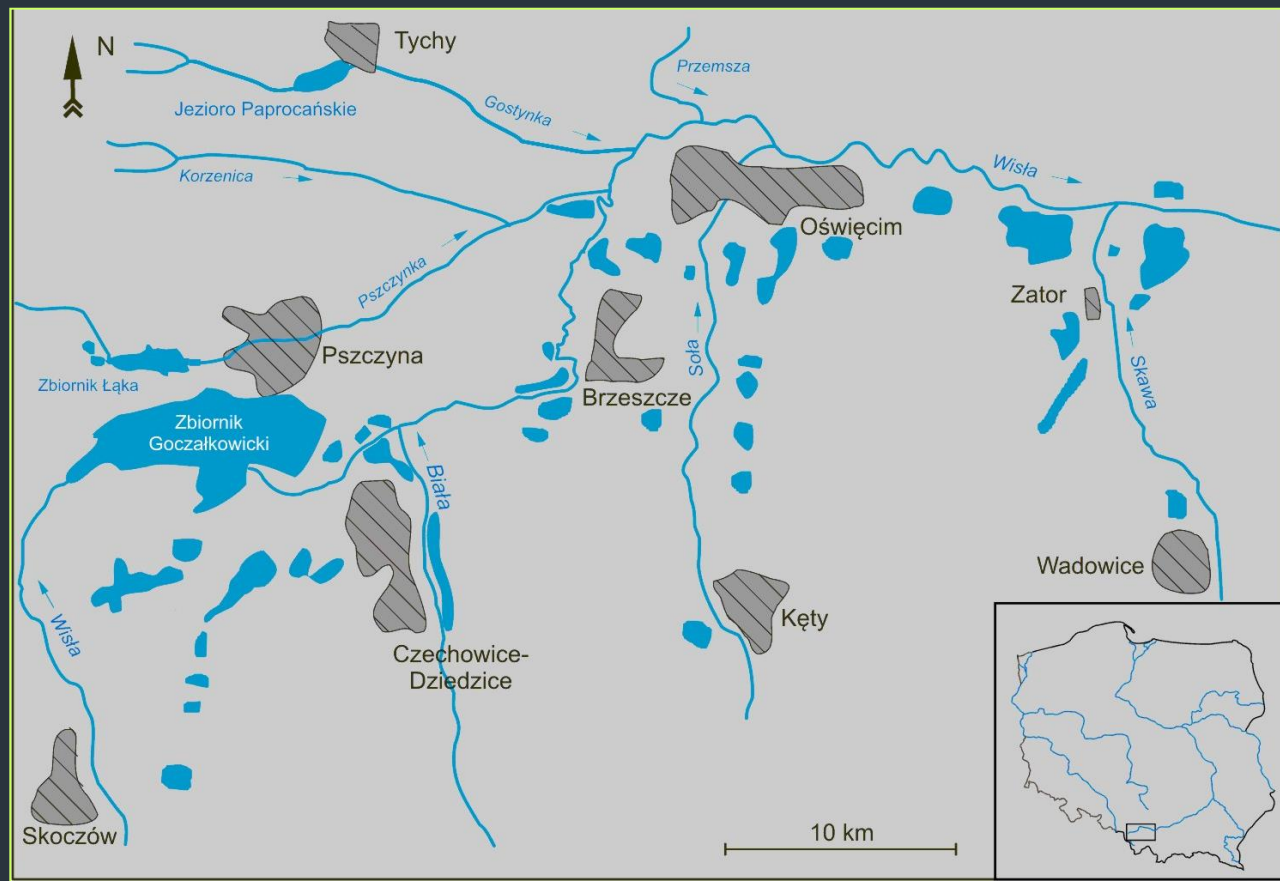
Dolina Górnej Wisły

- duża liczba zbiorników wodnych i rzek

- stawy hodowlane
- starorzecza Wisły
- inne zbiorniki, ciek

- mikroklimat

- 30% krajowej populacji kotewki
(*Polska Czerwona Księga Roślin*)

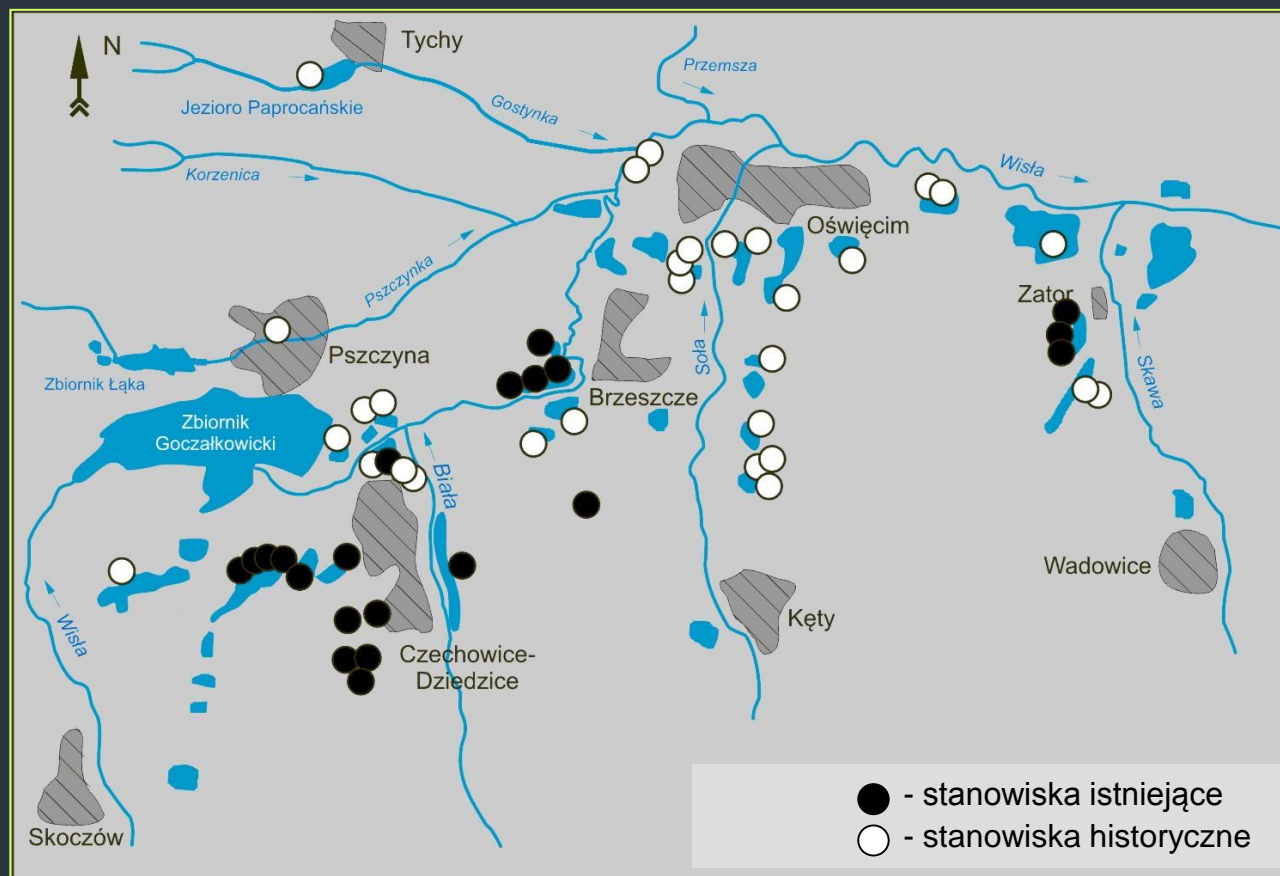

Występowanie kotewki orzecha wodnego - dane literaturowe 1862 - 2005

- opisano około **50** stanowisk

- 31 historyczne

- 20 istniejące

LITERATURA

Kolbenheyer C. 1862

Celiński F. i in. 1974-75

Sieminiak D. 1976

Piórecki J. 1980

Zajac M. 1989

Stebel A., Ekstowicz D. 1994

Toma C. 1996

Rostański A., Tokarska Guzik B. 1998

Wka S., Węglarz-Wieszolek J. 2005

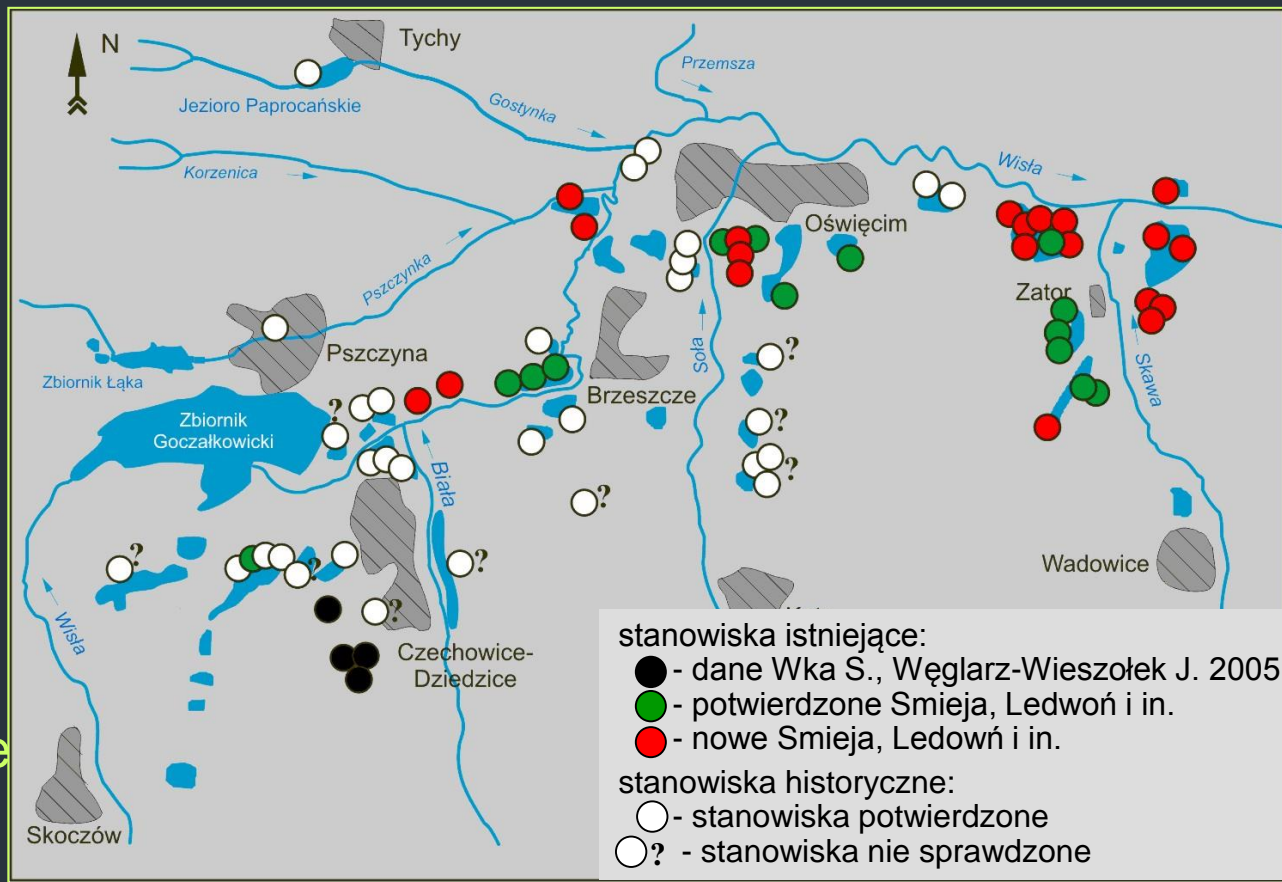
Występowanie *Trapa natans* lata 2002-2016

Stwierdzono około **50** stanowisk w tym:

- 33 nowych
- 14 potwierdzono
- 3 Wika S.,
Węglarz J. 2005

● stwierdzono zanik
7 stan. podawanych w
literaturze jako istniejące

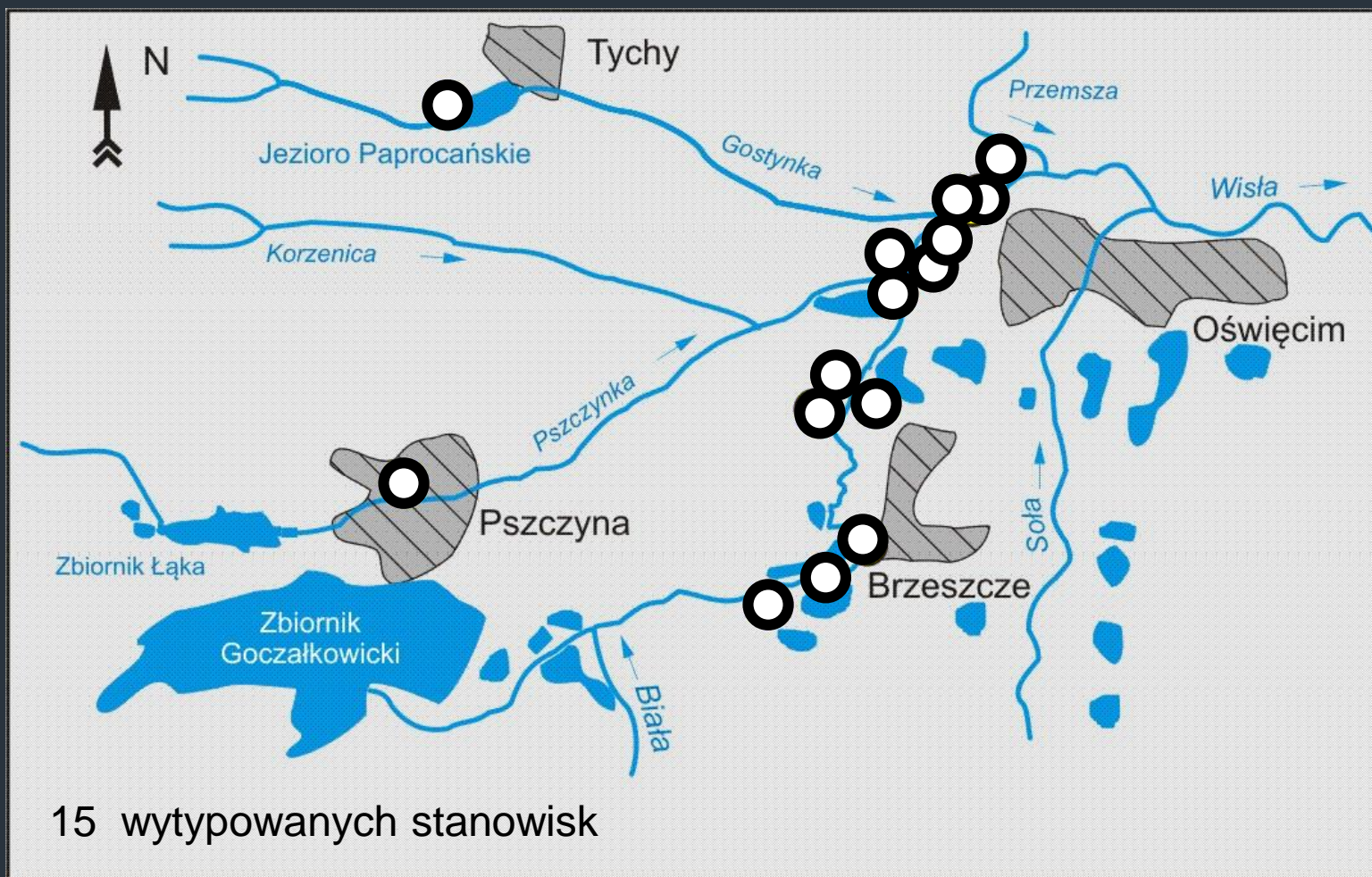
● potwierdzono
zanik 9 stanowisk
podawanych w literaturze

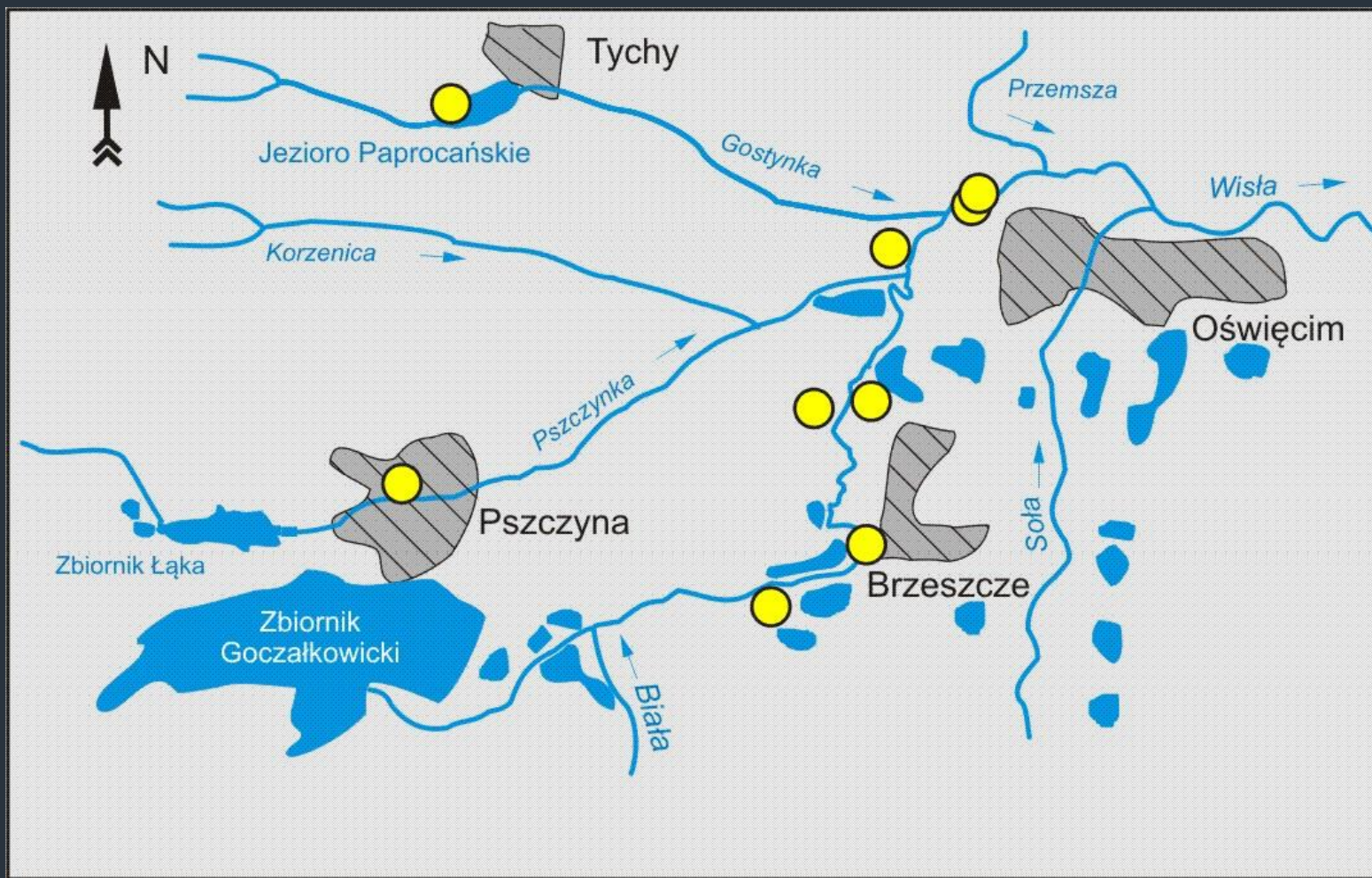
Czynna ochrona kotewki orzecha wodnego w Dolinie Górnej Wisły

- Jerzy Piórecki - lata 70 XX wieku,
- „Restytucja wartości przyrodniczych starorzeczy w Dolinie Górnej Wisły - reintrodukcja kotewki, orzecha wodnego" projekt finansowany z Programu Małych Dotacji GEF w latach 2002 – 2003 realizowany przez Towarzystwo na rzecz Ziemi

Czynna ochrona kotewki orzecha wodnego w Dolinie Górnej Wisły

Czynna ochrona kotewki orzecha wodnego w Dolinie Górnej Wisły

Paprocany 2005 r.

Zabytkowy Park
w Pszczynie 2005 r.

Zabytkowy Park w Pszczynie - 2012 r

fot. A. Smieja

Janowiec 2012

Brzeszcze-Nazieleńce 2005

Wola –Żabówka 2011

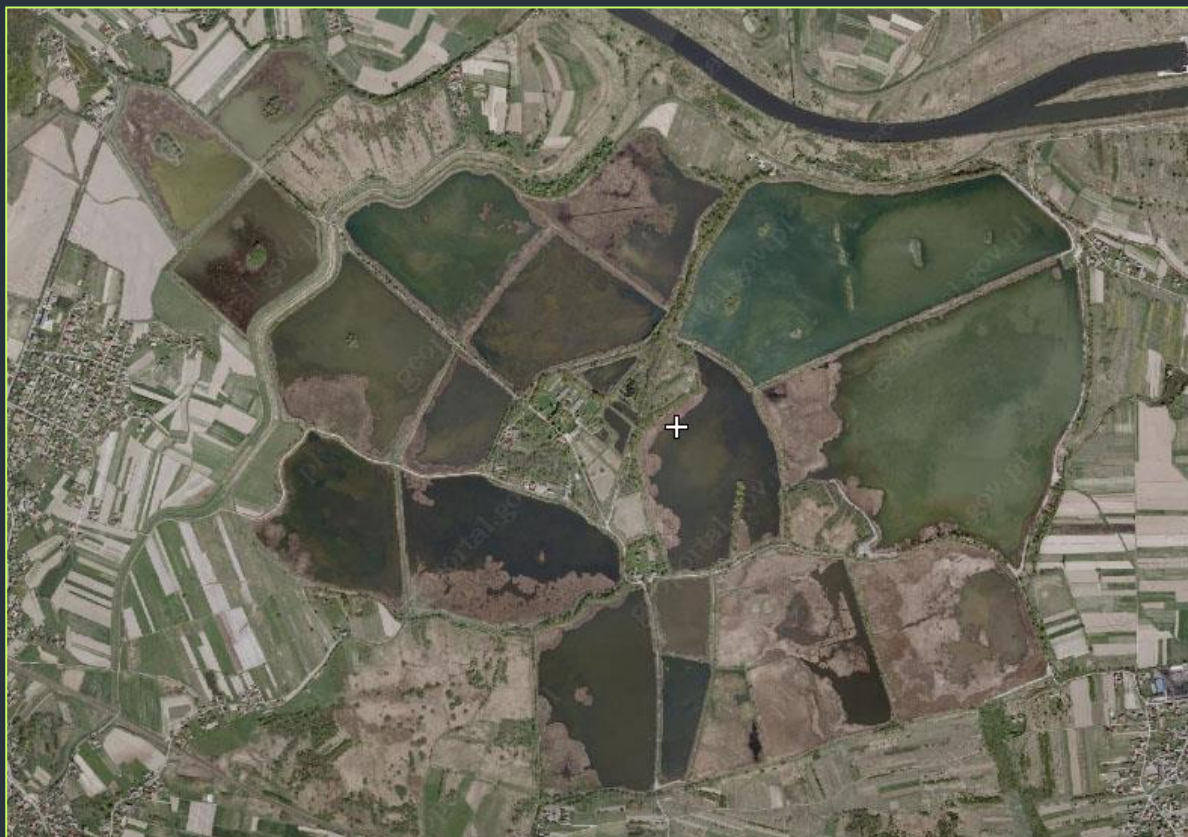
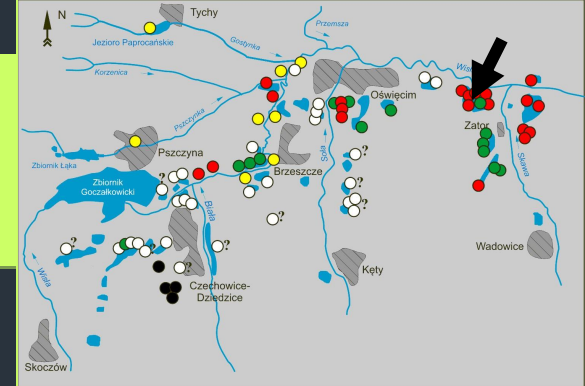

Brzeszcze-Jawiszowice 2005

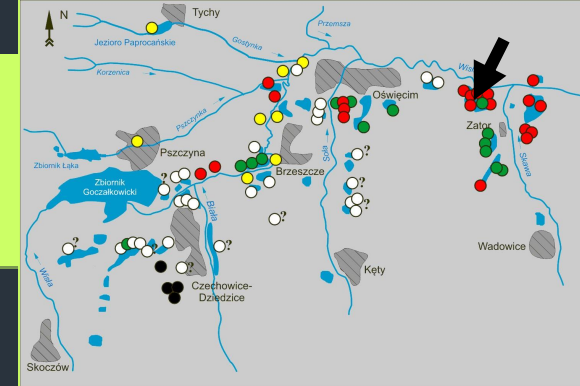
Ochrona kotewki w Dolinie Górnej Wisły

Kompleks stawowy Przeręb (500 ha)

Ochrona kotewki w Dolinie Górnej Wisły

Kompleks stawowy Przeręb (500 ha)

Liczebność populacji

Kompleks stawowy Przeręb (500 ha)

Fot. P. Rymarowicz

Staw Chapman

Fot. P. Rymarowicz

Staw Jastrzębiec

Staw Błaszkwiec Górny

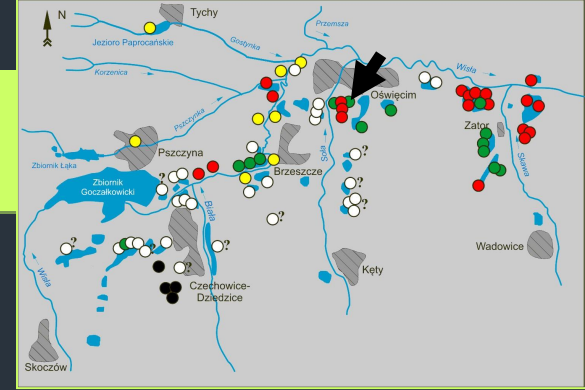

Liczebność populacji

Stawy Adolfińskie

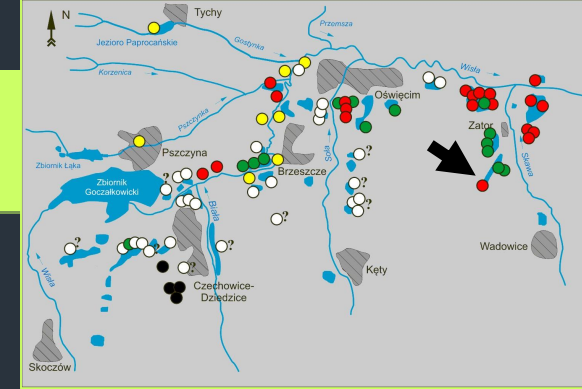

Staw Adam Górny

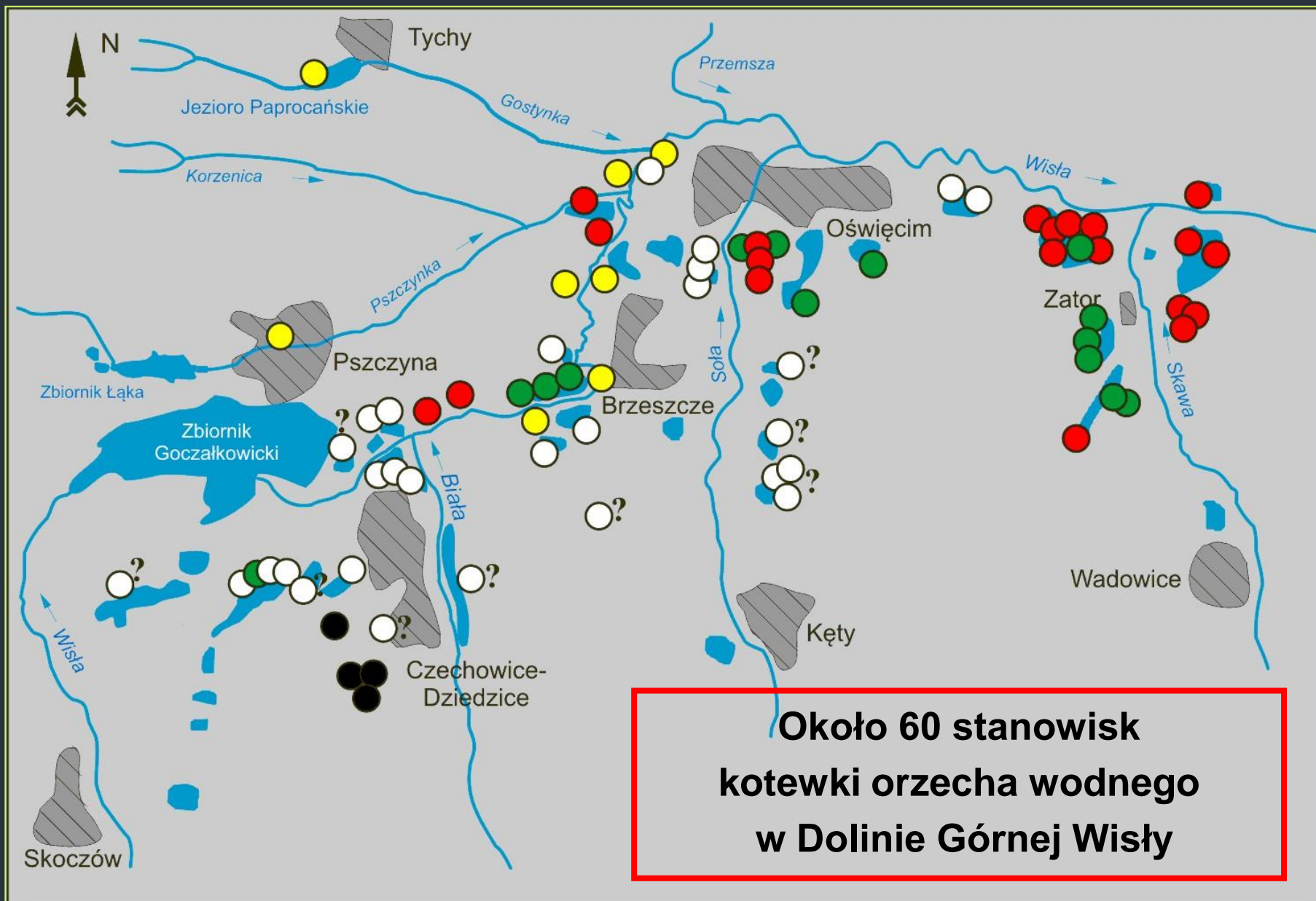
Liczebność populacji

Staw Sopickiego - Rudze

Fot. P. Rymarowicz

Kotewka orzech wodny w Dolinie Górnej Wisły

Ocena stanu populacji kotewki orzecha wodnego w Kotlinie Oświęcimskiej

- około 60 stanowisk
- dziesiątki hektarów zarośniętych kotewką
- liczebność populacji ulega dużym wahaniom

Zagrożenia

- chemiczne skażenie wody,
- intensyfikacja gospodarki rybackiej,
- zaniechanie gospodarki rybackiej,
- zarastanie i wypłylenie starorzeczy
- piżmoszczur

Ocena stanu populacji kotewki orzecha wodnego w Kotlinie Oświęcimskiej

- około 60 stanowisk
- dziesiątki hektarów zarośniętych kotewką
- liczebność populacji ulega dużym wahaniom

Zagrożenia

- chemiczne skażenie wody,
- intensyfikacja gospodarki rybackiej,
- zaniechanie gospodarki rybackiej,
- zarastanie i wypłylenie starorzeczy
- piżmoszczur

Ocena stanu populacji kotewki orzecha wodnego w Kotlinie Oświęcimskiej

- około 60 stanowisk
- dziesiątki hektarów zarośniętych kotewką
- liczebność populacji ulega dużym wahaniom

Zagrożenia

- chemiczne skażenie wody,
- intensyfikacja gospodarki rybackiej,
- zaniechanie gospodarki rybackiej,
- zarastanie i wypłylenie starorzeczy
- piżmoszczur

Fot. P. Rymarowicz

Dziękuję za uwagę

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ SZWAJCARIE W RAMACH SZWAJCARSKIEGO
PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Towarzystwo na rzecz Ziemi
ul. Leszczyńskiej 7
32-600 Oświęcim
www.tnz.most.org.pl

**chronimy
wiśliska**

www.tnz.most.org.pl/wisliska